

P9_TA(2024)0068

Niedawna decyzja Norwegii o rozpoczęciu górnictwa głębokomorskiego w Arktyce

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 7 lutego 2024 r. w sprawie niedawnej decyzji Norwegii o rozpoczęciu górnictwa głębokomorskiego w Arktyce (2024/2520(RSP))

(C/2024/6333)

Parlament Europejski,

- uwzględniając decyzję parlamentu norweskiego z 9 stycznia 2024 r. w sprawie działalności wydobywczej na norweskim szelfie kontynentalnym – otwarcie obszaru i strategia zarządzania zasobami,
- uwzględniając przeprowadzoną przez norweskie Ministerstwo Energii strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko minerałów z dna morskiego na norweskim szelfie kontynentalnym z 27 października 2022 r.,
- uwzględniając sprawozdanie rządu norweskiego z 20 czerwca 2023 r. w sprawie działalności wydobywczej na norweskim szelfie kontynentalnym – otwarcie obszaru i strategia zarządzania zasobami,
- uwzględniając oświadczenie Norweskiej Agencji Środowiska z 27 stycznia 2023 r. w sprawie wysłuchania i oceny skutków działalności dotyczących wydobycia minerałów na norweskim szelfie kontynentalnym,
- uwzględniając komunikat Komisji z 11 grudnia 2019 r. pt. „Europejski Zielony Ład” (COM(2019)0640),
- uwzględniając komunikat Komisji z 20 maja 2020 r. pt. „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030: Przywracanie przyrody do naszego życia” (COM(2020)0380) oraz rezolucję Parlamentu z 9 czerwca 2021 r. w sprawie tej strategii ⁽¹⁾, a także konkluzje Rady z 23 października 2020 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z 17 maja 2021 r. w sprawie nowego podejścia do zrównoważonej niebieskiej gospodarki w UE – „Przekształcenie niebieskiej gospodarki UE na rzecz zrównoważonej przyszłości” (COM(2021)0240),
- uwzględniając swoją rezolucję z 3 maja 2022 r. pt. „W kierunku zrównoważonej niebieskiej gospodarki w UE: rola sektorów rybołówstwa i akwakultury” ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 7 października 2021 r. w sprawie Arktyki: możliwości, obawy i wyzwania związane z bezpieczeństwem ⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 16 stycznia 2018 r. w sprawie międzynarodowego zarządzania oceanami – program działań na rzecz przyszłości oceanów w kontekście celów zrównoważonego rozwoju do roku 2030 ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 6 października 2022 r. w sprawie impulsu do działań na rzecz oceanów w celu poprawy zarządzania oceanami i różnorodności biologicznej ⁽⁵⁾,
- uwzględniając wspólny komunikat Komisji i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 24 czerwca 2022 r. pt. „Wyznaczenie kierunku działań na rzecz zrównoważonej niebieskiej planety – wspólny komunikat w sprawie unijnego programu międzynarodowego zarządzania oceanami” (JOIN(2022)0028),
- uwzględniając wspólny komunikat Komisji i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 10 listopada 2016 r. pt. „Międzynarodowe zarządzanie oceanami – program działań na rzecz przyszłości oceanów” (JOIN(2016)0049),
- uwzględniając notę werbalną Komisji nr 21/13 z października 2023 r. wysłaną do Ministerstwa Spraw Zagranicznych Królestwa Norwegii,

⁽¹⁾ Dz.U. C 67 z 8.2.2022, s. 25.

⁽²⁾ Dz.U. C 465 z 6.12.2022, s. 2.

⁽³⁾ Dz.U. C 132 z 24.3.2022, s. 113.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 458 z 19.12.2018, s. 9.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 132 z 14.4.2023, s. 106.

- uwzględniając Konwencję o różnorodności biologicznej, która weszła w życie 29 grudnia 1993 r., globalne ramy różnorodności biologicznej z Kunming/Montrealu oraz decyzję 15/24 piętnastej Konferencji Stron Konwencji o różnorodności biologicznej w sprawie ochrony i zrównoważonego wykorzystania morskiej i przybrzeżnej różnorodności biologicznej,
 - uwzględniając Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS), w szczególności jej art. 145 dotyczący ochrony środowiska morskiego,
 - uwzględniając porozumienie w ramach UNCLOS o ochronie i zrównoważonym wykorzystywaniu morskiej różnorodności biologicznej na obszarach znajdujących się poza jurysdykcją krajową (porozumienie BBNJ),
 - uwzględniając zakres kompetencji Międzynarodowej Organizacji Dna Morskiego ustanowionej na mocy UNCLOS oraz porozumienie z 1994 r. dotyczące wdrożenia części XI UNCLOS,
 - uwzględniając Konwencję o ochronie środowiska morskiego obszaru północno-wschodniego Atlantyku (konwencja OSPAR), która obejmuje wody Arktyki,
 - uwzględniając traktat spitsbergeński z 1920 r. podpisany w Paryżu 9 lutego 1920 r.,
 - uwzględniając Konwencję o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym⁽⁶⁾ podpisaną w Espoo 25 lutego 1991 r. (konwencja z Espoo) oraz protokół do niej w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko⁽⁷⁾,
 - uwzględniając panel wysokiego szczebla ds. zrównoważonej gospodarki oceanicznej, którego członkiem założycielem jest Norwegia,
 - uwzględniając rezolucję nr 122 Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN) pt. „Ochrona ekosystemów głębinowych i różnorodności biologicznej przez wprowadzenie moratorium na górnictwo głębokomorskie”,
 - uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ pt. „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” przyjętą 25 września 2015 r. na szczycie ONZ w Nowym Jorku poświęconym zrównoważonemu rozwojowi, a w szczególności cel zrównoważonego rozwoju nr 14 określony w tej agendzie, który zakłada ochronę i zrównoważone wykorzystywanie oceanów, mórz i zasobów morskich,
 - uwzględniając sprawozdanie Międzyrządowej Platformy Naukowo-Politycznej w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów z maja 2019 r. na temat globalnej oceny różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych,
 - uwzględniając porozumienie przyjęte podczas 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (COP 21) w Paryżu 12 grudnia 2015 r., które weszło w życie 4 listopada 2016 r., a także późniejsze decyzje COP,
 - uwzględniając sprawozdanie specjalne Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu z 24 września 2019 r. na temat oceanów i kriosfery w warunkach zmiany klimatu,
 - uwzględniając art.132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że 9 stycznia 2024 r. parlament norweski zatwierdził decyzję, by umożliwić zbadanie obszaru o powierzchni 281 200 km² w Arktyce na potrzeby potencjalnego wydobywania z dna morskiego; proces ten ma charakter otwarty, a dalsze decyzje w sprawie planów wydobywania lub pozwoleń na wydobywanie zależą od dalszych demokratycznych decyzji rządu norweskiego, zgodnie z norweską ustawą o minerałach dna morskiego; mając na uwadze, że zgodnie ze wspomnianą decyzją pierwsze plany wydobywania musi zatwierdzić parlament;
- B. mając na uwadze, że Norweska Agencja Środowiska uważa, iż ocena oddziaływania na środowisko zawiera znaczne luki w wiedzy o przyrodzie, technologii i potencjalnych skutkach dla środowiska i dlatego nie zapewnia wystarczającej podstawy do wydobywania minerałów;
- C. mając na uwadze, że Norwegia i UE utrzymują głębokie i długoletnie stosunki jako sąsiedzi i partnerzy, dzielą wspólne cele polityczne i podstawowe wartości oraz są częścią jednolitego rynku dzięki Europejskiemu Obszarowi Gospodarczemu;

⁽⁶⁾ Dz.U. C 104 z 24.4.1992, s. 7.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 308 z 19.11.2008, s. 35.

- D. mając na uwadze, że znaczna część proponowanego obszaru badawczego znajduje się na rozszerzonym norweskim szelfie kontynentalnym, a znaczną część obszaru nad nim uznaje się za morze pełne i obszary rybołówstwa międzynarodowego; mając na uwadze, że ten szelf kontynentalny podlega postanowieniom traktatu spitsbergeńskiego z 1920 r.; mając na uwadze, że obszar ten znajduje się w strefie ochrony rybołówstwa w rejonie Svalbardu, co daje państwom-stronom, w tym 22 państwom członkowskim UE i 23 innym państwom, równe szanse na rozpoczęcie działalności połowowej;
- E. mając na uwadze, że w październiku 2023 r. UE przesłała Norwegii notę werbalną, w której wyraziła zaniepokojenie znaczącym negatywnym wpływem zapowiedzanego górnictwa głębokomorskiego na stada ryb, łowiska i dostęp do łowisk, m.in. na szelf kontynentalny archipelagu Svalbard;
- F. mając na uwadze, że Norwegia jest sygnatariuszem konwencji z Espoo i protokołu w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, więc ma prawny obowiązek, by unikać znaczących skutków transgranicznych; mając na uwadze, że Norwegia ma również prawny obowiązek, by chronić środowisko morskie na mocy konwencji OSPAR;
- G. mając na uwadze, że ekosystemy Arktyki uznano za mające kluczowe znaczenie dla środowiska i różnorodności biologicznej, stad ryb i regulacji klimatu; mając na uwadze, że te szczególnie wrażliwe ekosystemy już teraz zmagają się ze zmianą klimatu, której skutkiem są coraz kwaśniejsze i cieplejsze oceany, a to prawdopodobnie wpłynie na modele migracji stad ryb o dużym znaczeniu; mając na uwadze, że wydobycie minerałów z dna morskiego Arktyki grozi uwolnieniem metanu przechowywanego w ekosystemach podlodowcowych i arktycznej wiecznej zmarzliny; mając na uwadze, że ekosystemy Arktyki są wysoce podatne na zanieczyszczenie i inny wpływ działalności człowieka; mając na uwadze, że ze względu na trudne warunki naturalne i duże odległości od portów bardzo ciężko jest przeprowadzić niezbędne procesy naprawy lub oczyszczania;
- H. mając na uwadze, że głębiny morskie są najstarszym biotem na naszej planecie i najmniej znanym ludzkości obszarem planety; mając na uwadze, że głębiny morskie uznaje się za miejsca o największej bioróżnorodności na Ziemi i zapewniające kluczowe usługi ekosystemowe, m.in. długoterminową sekwestrację dwutlenku węgla, oraz za podatne na zakłócenia powodowane przez człowieka; mając na uwadze, że ocean pochłania około 90 % nadmiaru ciepła i 25 % światowych emisji CO₂; mając na uwadze, że pojawiły się poważne obawy dotyczące wpływu górnictwa głębokomorskiego na utratę różnorodności biologicznej i funkcjonowanie ekosystemu, czego skutki będzie odczuwać wiele pokoleń; mając na uwadze, że oceany należy uznać na szczeblu międzynarodowym za światowe dobro wspólne i chronić je ze względu na ich wyjątkowy charakter i wzajemne powiązania oraz podstawowe usługi ekosystemowe, które zapewniają; mając na uwadze, że od tych usług zależy przetrwanie i dobrostan obecnych i przyszłych pokoleń;
- I. mając na uwadze, że w czerwcu 2023 r. zawarto porozumienie BBNJ; mając na uwadze, że UE i Norwegia były jednymi z jego pierwszych sygnatariuszy; mając na uwadze, że porozumienie BBNJ było priorytetem UE, która prowadziła negocjacje w ramach globalnej koalicji o wysokim poziomie ambicji BBNJ, zainicjowanej na szczycie „Jeden Ocean” w Breście w lutym 2022 r., do której również przystąpiła Norwegia; mając na uwadze, że porozumienie BBNJ wymaga przeprowadzenia ocen wpływu działalności gospodarczej na różnorodność biologiczną na pełnym morzu;
- J. mając na uwadze, że obecny stan wiedzy naukowej nie pozwala na dokładną ocenę wpływu górnictwa głębokomorskiego na środowisko, a międzynarodowe działania badawcze są nadal niezbędne, by osiągnąć naukowy konsensus w tej sprawie; mając na uwadze, że Komisja podkreśliła, iż należy prowadzić długoterminowe badania, by właściwie ocenić skutki górnictwa głębokomorskiego; mając na uwadze, że przedwczesne badania i wydobycie mogłyby powodować trwałe i nieodwracalne szkody w ekosystemach; mając na uwadze, że potrzebne są dalsze badania naukowe, aby w pełni zrozumieć potencjalny wpływ górnictwa głębokomorskiego na środowisko morskie i różnorodność biologiczną;
- K. mając na uwadze, że otwarcie tego obszaru na górnictwo głębokomorskie mogłoby być szkodliwe dla stad ryb i rybołówstwa oraz wpłynąć na dostęp statków państw członkowskich UE do łowisk na tym obszarze; mając na uwadze, że w ocenie skutków tej decyzji nie uwzględniono międzynarodowych interesów połowowych, w tym rybołówstwa UE; mając na uwadze, że w listopadzie 2021 r. Komitet Doradczy ds. Rybołówstwa Dalekomorskiego, Komitet Doradczy ds. Zasobów Pelagicznych i Komitet Doradczy ds. Wód Północno-Zachodnich wezwały do wprowadzenia moratorium na górnictwo głębokomorskie, zgodnie z podobnymi zaleceniami z 2020 i 2019 r.; mając na uwadze, że norweskie stowarzyszenie rybaków również bardzo krytycznie odnosiło się do tej decyzji;
- L. mając na uwadze, że na arenie międzynarodowej coraz więcej państw, w tym siedem państw członkowskich UE (Finlandia, Francja, Niemcy, Irlandia, Portugalia, Hiszpania i Szwecja), wyraża poparcie dla moratorium, przerwy zapobiegawczej lub całkowitego zakazu górnictwa głębokomorskiego; mając na uwadze, że we wrześniu 2021 r. Światowy Kongres Ochrony Przyrody Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody zdecydowaną większością głosów przyjął wniosek o moratorium na górnictwo głębokomorskie, np. Międzynarodowej Organizacji Dna Morskiego, który poparły m.in. Austria, Niemcy, Portugalia, Rumunia, Hiszpania i Szwecja;

- M. mając na uwadze, że 37 instytucji finansowych o łącznej wartości aktywów przekraczającej 3,3 bln EUR zgłosiło państwom członkowskim Międzynarodowej Organizacji Dna Morskiego obawy dotyczące działalności wydobywczej z dna morskiego; mając na uwadze, że przedsiębiorstwa międzynarodowe, takie jak Volvo, BMW, Google, Samsung, Phillips, Northvolt i Volkswagen, wyraziły poparcie dla moratorium na górnictwo głębokomorskie i zobowiązały się nie zaopatrywać się w minerały z dna morskiego ani nie finansować ich; mając na uwadze, że Equinor, największe norweskie przedsiębiorstwo, podkreślił, iż należy poszerzyć wiedzę o górnictwie głębokomorskim u wybrzeży Norwegii, i stwierdził, że nie jest ono jeszcze możliwe ze względu na ryzyko środowiskowe; mając na uwadze, że inicjatywa finansowa Programu Narodów Zjednoczonych ds. Środowiska ostrzegła środowisko finansowe, że obecnie nie da się pogodzić finansowania górnictwa głębokomorskiego z zasadami finansowania zrównoważonej niebieskiej gospodarki;
- N. mając na uwadze, że znaczną część popytu na surowce można i należy zaspokoić przez recykling i gospodarkę o obiegu zamkniętym, opracowanie materiałów zastępczych i politykę ograniczania popytu;
1. wyraża zaniepokojenie decyzją parlamentu Norwegii z 9 stycznia 2024 r. o otwarciu obszarów dla działalności głębokomorskiej;
 2. zauważa, że decyzja parlamentu Norwegii obejmuje proces ciągłego mapowania, zdobywania wiedzy i oceny wpływu potencjalnej działalności wydobywczej na środowisko i nie zatwierdza automatycznie działalności wydobywczej, ponieważ zgodnie z tą decyzją pierwsze plany wydobywania musi zatwierdzić parlament;
 3. ponawia apele do Komisji i państw członkowskich, aby wspierały międzynarodowe moratorium na górnictwo głębokomorskie, m.in. w Międzynarodowej Organizacji Dna Morskiego, do czasu przeprowadzenia wystarczających badań i analiz wpływu górnictwa głębokomorskiego na środowisko morskie, różnorodność biologiczną i działalność człowieka na morzu oraz do czasu wprowadzenia takich metod zarządzania górnictwem głębokomorskim, które pozwolą zapobiec utracie różnorodności biologicznej mórz i degradacji ekosystemów morskich; wzywa wszystkie kraje, by stosowały zasady ostrożności i poparły międzynarodowe moratorium na górnictwo głębokomorskie;
 4. przypomina o zobowiązaniach Norwegii jako strony szeregu traktatów, w szczególności traktatu spitsbergeńskiego, w odniesieniu do różnych umów dotyczących zarządzania stadami ryb na tym obszarze, konwencji OSPAR o ochronie środowiska morskiego obszaru północno-wschodniego Atlantyku, w tym wód arktycznych, przed negatywnymi skutkami działalności człowieka oraz konwencji z Espoo; podkreśla, że porozumienie BBNJ podpisały zarówno UE, jak i Norwegia, i wzywa wszystkie pozostałe strony UNCLOS, w tym Norwegię, by niezwłocznie ją podpisały i ratyfikowały;
 5. wzywa Norwegię do dalszej współpracy z UE w duchu wzajemnego partnerstwa i zielonego sojuszu podpisanego w kwietniu 2023 r., by rozwiązać wszystkie problemy i zapewnić ochronę środowiska morskiego i ekosystemów arktycznych; wzywa Komisję i Norwegię, by zaangażowały się w stały dialog oraz wymieniały się badaniami naukowymi i wiedzą o dnie morskim i zrównoważonym zarządzaniu oceanami; podkreśla, że Norwegia i UE, za pośrednictwem swoich odpowiednich strategii, stosują podobne podejście do wyważonej polityki w zakresie surowców opartej na łagodzeniu popytu, ponownym wykorzystaniu, wydajności, recyklingu, wykorzystaniu strumieni odpadów i zastępowaniu;
 6. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, parlamentowi i rządowi Norwegii.